

повертається». Рецидив – це повернення, повторення будь-якого явища після його зникнення [5, с. 564].

Тож, враховуючи викладене постає питання чи коректно з юридичної точки зору в ЗУ «Про пробацію» вживати слово повторність, оскільки переважно злочини вчиняються умисно, особами, які є суб'єктами пробації. Здійснений аналіз дає можливість говорити, що в даному нормативно-правовому акті хоч і зазначається термін повторність, але мається на увазі рецидив, не стільки з юридичної позиції, скільки з філологічної. Однак, працівникам пробації залежно від форми вини (умислу чи необережності) доцільно розрізняти повторність злочинів від рецидиву.

Література

1. Про пробацію: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, №13, ст. 93.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III зі змінами. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 10.12.2018).
3. Кримінологія. М.: ИНФРА М НОРМА, 1997. 784 с.
4. Оробець К. Поняття та кримінологічні показники рецидивної злочинності в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2005. №3. С. 130-133.
5. Словарь иностранных слов; под ред. И.В. Лехина, С.М. Локшина, Ф.Н. Петрова (гл. ред.), Л.С. Шаумяна. 6-е изд. М.: Изд-во «Советская Энциклопедия», 1964. 784 с.

УДК 342.9(043.2)

Комірчий П.О., к.ю.н., доцент,
Тройчук Р.Д., студент,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ ЯК СПОСІБ ВЧИНЕННЯ ІНШИХ БІЛЬШ ТЯЖКИХ ЗЛОЧИНІВ

Популярність глобальної комп'ютерної мережі «Інтернет» в усіх сферах життєдіяльності людства, зростання масштабів використання комп'ютерних інформаційних систем у житті суспільства, інтенсивна комп'ютеризація діяльності органів державної влади – все це призвело до появи та постійної динаміки різноманітних злочинних посягань, пов'язаних з викраденням, перекручуванням або знищенням комп'ютерної інформації, неправомірним використанням комп'ютерів і втручанням в їх

роботу. Тому, комп'ютерним злочинам, як різновидам інформаційних злочинів, в Кримінальному кодексі України відведено особливе місце.

Дослідивши вітчизняне кримінальне законодавство можна констатувати, що в Україні передбачено кримінальну відповідальність за комп'ютерні злочини у досить вузькому розумінні, а саме, в розділі XVI Особливої частини діючого Кримінального кодексу України «Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку» «жодна із шести статей не містить норми, згідно з якою можна було притягти до відповідальності особу, що вчинила, наприклад, шахрайство шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки (ч. 3 ст. 190 КК), або окремі суспільно-небезпечні дії, передбачені ст. 200 КК» [1, с.129].

Водночас практика свідчить, що переважно той, чи інший закінчений злочин може бути лише готуванням або замахом на інший, як правило, більш тяжкий злочин.

Розглянемо саме з цієї точки зору злочини, відповідальність за які передбачена розділом XVI Кримінального кодексу України, які у подальшому ми будемо іменувати «комп'ютерними злочинами». Водночас звернемо увагу й на можливість подальшого вдосконалення деяких норм цього розділу.

Так, стаття 361 КК України передбачає відповідальність за несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, що призвело до витоку, втрати, підробки, блокування інформації, спотворення процесу обробки інформації або порушення встановленого порядку її маршрутизації.

Цей злочин може вчинятися як шляхом активних дій, так і шляхом бездіяльності, а саме тому пропонуємо у частині 2 цієї статті слова «ті самі дії» змінити на «ті самі діяння».

Відносно примітки до цієї статті пропонуємо до кожної статті цього розділу додати примітку такого змісту «Про поняття значної шкоди дивись примітку до статті 361». Тоді слова «у статтях 361-363-1» з примітки до ст. 361 слід виключити.

За діяннями, передбаченими ст.361 КК України, можуть приховуватись готування або вчинення таких злочинів, як державна зрада у формі шпигунства або надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України (ч.1.ст. 111 КК України); шпигунство (ч.1 ст.114 КК України); сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності шляхом надання інформації (ст.256 КК України); розголошення державної таємниці (ст.329 КК України); передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю

держави (ст.330 КК України).

Стаття 361-1 КК України передбачає відповідальність за створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. При цьому, такі технічні заходи призначені для несанкціонованого втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи електрозв'язку.

За діяння, відповідальність за які передбачена цією статтею, може приховуватися пособництво (ч.5 ст.27 КК України), тобто надання засобів чи знарядь для вчинення тяжких злочинів, як розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ч.2 чи ч.3 ст.109 КК України); державна зрада у формі шпигунства або надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України (ч.1.ст.111 КК України), шпигунство (ч.1.ст.114 КК України) чи передача або зберігання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави (ст.330 КК України). Також, такі дії можуть бути пособництвом у сприянні учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності шляхом надання інформації (ст.256 КК України) або у публічних закликах до вчинення терористичного акту (ст.258-2 КК України).

Література

1. Європіна І.В. Види протиправних діянь у сфері новітніх інформаційних технологій / І.В. Європіна // Вісник Академії адвокатури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2010_3_19.

2. Музика А.А. Законодавство України про кримінальну відповідальність за комп'ютерні злочини: науково-практичний коментар і шляхи вдосконалення / А.А. Музика, Д.С. Азаров. – К.: Вид-во Паливода А. В., 2005. – 345 с.

3. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін.; за заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2003. – 1196 с.